

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію інклюзивного навчання
в Підберезівському ліцеї Горохівської міської ради

Загальні положення.

Положення визначає організаційні засади інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами за інституційною (очною (денною) формою здобуття освіти у закладі загальної середньої освіти.

Положення розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Постанови Кабінету Міністрів України №763 від 21.07.2021 року «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти», Постанови Кабінету Міністрів України №957 від 15.09.2021 року «Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти».

Терміни, що вживаються у цьому Порядку, мають таке значення:

- адаптація змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) – зміна методів і способів навчання, рівня складності завдань з урахуванням індивідуальних потреб учнів з особливими освітніми потребами без зміни загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання;
- модифікація змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) – зміна змісту (шляхом спрощення, виключення, об'єднання тощо) навчання з урахуванням особливих освітніх потреб учнів із зміною загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання;
- оцінка потреби учня в наданні підтримки – процес визначення потреби учня в наданні йому підтримки в освітньому процесі та її рівня;
- рівні підтримки – обсяг тимчасової або постійної підтримки учнів в освітньому процесі відповідно до їх особливих освітніх потреб, що надається в закладі освіти;
- ресурсна кімната – спеціально облаштована кімната, що має відповідний розподіл функціональних зон, призначена для розвитку учнів з особливими освітніми потребами, гармонізації їх психоемоційного стану та психологічного розвантаження,

проведення індивідуальних та/або групових психолого- педагогічних та корекційно-розвиткових занять.

Інклюзивне навчання – це система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників (Закон України «Про освіту», 2018).

Школа надає освітні послуги здобувачам середньої освіти на рівній основі, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, інших обставин із застосуванням особистісно-орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів освіти.

Заклад освіти створює для учнів умови для здобуття освіти на рівні з іншими здобувачами освіти шляхом:

- належного фінансового, кадрового, матеріально-технічного, методичного забезпечення;
- забезпечення доступності території, універсального дизайну закладу освіти. У разі коли наявні будівлі та приміщення закладу освіти неможливо повністю привести у відповідність з потребами учнів, здійснюється їх розумне пристосування, що враховує індивідуальні потреби та можливості таких учнів, зазначені в їх Індивідуальній програмі розвитку;
- забезпечення необхідними допоміжними засобами для навчання, що дають змогу опанувати освітню програму, відповідно до Порядку забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1289 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 2, ст. 85);
- облаштування та обладнання ресурсної кімнати;
- залучення фахівців (із числа працівників закладу освіти) для надання корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних послуг (допомоги) відповідно до потреб учнів;
- забезпечення доступу учнів до Інтернету, а також за потреби до спеціального допоміжного обладнання.

Зарахування учнів до закладу освіти здійснюється згідно з Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим МОН.

Підставою для організації інклюзивної форми навчання є:

- заява батьків або осіб, які їх замінюють;
- комплексна оцінка інклюзивно-ресурсного центру, яка здійснюється у присутності батьків та осіб, які їх замінюють;
- погодження місцевого органу управління освітою;

- наказ директора закладу освіти про організацію інклюзивного навчання.

Директор школи на підставі заяви одного з батьків (інших законних представників) учня та висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, що надається інклюзивно-ресурсним центром, утворює інклюзивний клас та організовує інклюзивне навчання з урахуванням рівня підтримки, рекомендованого інклюзивно-ресурсним центром.

За наявності в закладі освіти кількох класів із здобувачами освіти одного року навчання учні розподіляються пропорційно між такими класами з урахуванням рівнів підтримки, визначених згідно з додатком 1, а саме:

- не більше одного учня, який потребує четвертого чи п'ятого рівня підтримки;
- не більше двох учнів, які потребують третього рівня підтримки;
- не більше трьох учнів, які потребують другого рівня підтримки;
- учні, які потребують першого рівня підтримки, розподіляються між класами без урахування кількості таких осіб.

Для учнів, які потребують підтримки в освітньому процесі, керівник закладу освіти формує команду психолого-педагогічного супроводу та забезпечує її роботу в закладі освіти (наказ МОН України від 08.06.2018 р. № 609 "Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 29.05.2025 р. №787)

Для учнів, у яких виникають труднощі під час навчання та які потребують додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі, за рішенням закладу освіти надається підтримка першого рівня.

Рішення закладу освіти про надання підтримки першого рівня приймається на основі рішення команди, яка проводила оцінку та визначила потребу у наданні підтримки першого рівня, що відображається у протоколі її засідання за формою, визначеною додатком 2, або висновку інклюзивно-ресурсного центру.

Команда проводить оцінку на основі відповідної письмової заяви одного з батьків (іншого законного представника) учня, що складається у довільній формі. Припинення надання підтримки першого рівня здійснюється за рішенням команди та/або письмовою заявою одного з батьків (іншого законного представника) учня.

Для інших учнів рівень підтримки забезпечується відповідно до висновку інклюзивно-ресурсного центру. У разі відсутності у висновку інклюзивно-ресурсного центру інформації про рівень підтримки учня рівень підтримки визначається командою за участю представника інклюзивно-ресурсного центру, що видав такий висновок, та з урахуванням складності порушень учня.

Для організації інклюзивного навчання учня команда протягом двох тижнів з початку навчання складає його індивідуальну програму розвитку за

формою, визначеною додатком 3 «Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти».

Індивідуальна програма розвитку підписується всіма членами команди, одним з батьків (іншим законним представником) учня та затверджується керівником закладу освіти.

Індивідуальна програма розвитку переглядається не рідше ніж двічі на рік та повинна враховуватися педагогічними працівниками під час освітнього процесу в інклюзивному класі.

Індивідуальна програма розвитку зберігається в особовій справі учня три роки. Батьки (інші законні представники) учня можуть отримати копію індивідуальної програми розвитку на вимогу.

У разі відрахування, переведення учня до іншого закладу освіти копія індивідуальної програми розвитку подається батьками (іншими законними представниками) учня до закладу освіти, де він продовжує здобуття освіти.

В індивідуальній програмі розвитку зазначають кількість годин та напрями проведення корекційно-розвиткових занять, визначені ІРЦ з урахуванням особливостей психофізичного розвитку учня і типових навчальних планів спеціальних закладів освіти.

Учням відповідно до рівня підтримки та індивідуальної програми розвитку надаються психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги у вигляді занять. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття можуть проводитися в індивідуальній чи груповій формі. Кількість осіб під час групових занять становить від двох до восьми з урахуванням індивідуальних особливостей учнів (однорідності порушень розвитку, віку тощо). Проведення занять в індивідуальній формі здійснюється відповідно до індивідуальної програми розвитку особи.

Керівник закладу освіти або уповноважена ним особа складає та затверджує розклад проведення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять.

Розклад занять узгоджується з розкладом навчальних занять класу, в якому навчається учень, складається з дотриманням педагогічних вимог та вимог санітарного законодавства з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, затверджується керівником закладу освіти і не може призводити до перевантаження учнів.

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття можуть проводитися у ресурсній кімнаті, логопедичному кабінеті закладу освіти.

Для учнів, що потребують тимчасового психологічного розвантаження або усамітнення, в ресурсній кімнаті створюється окрема зона, яка використовується незалежно від розкладу занять.

Ресурсна кімната може використовуватися усіма учнями закладу освіти.

Учні можуть перебувати в ресурсній кімнаті винятково у супроводі педагогічних працівників, асистента учня або залученого фахівця, що проводить додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття.

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття проводяться фахівцями, з якими заклад освіти укладає цивільно-правові договори.

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів. Тривалість індивідуальних психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять для учнів становить від 20 до 25, а групових – від 35 до 40 хвилин.

Для учнів може складатися індивідуальний навчальний план. Індивідуальний навчальний план повинен містити, зокрема, інформацію про назву закладу освіти, прізвище та власне ім'я учня; клас, в якому він навчається; цілі виконання та строк дії індивідуального навчального плану; загальний обсяг навчального навантаження та кількість годин на тиждень для вивчення навчального предмета (Інтегрованого курсу); інформацію про адаптацію чи модифікацію змісту освітніх компонентів освітньої програми, послідовність, форму і темп їх засвоєння, очікувані результати навчання.

Форма індивідуального навчального плану визначається закладом освіти. Індивідуальний навчальний план складається командою за участю педагогічних працівників, які викладають навчальні предмети (інтегровані курси), у взаємодії з учнями та/або їх батьками (іншими законними представниками), схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується одним з батьків (іншим законним представником) учня.

Інклюзивне навчання учнів, у тому числі згідно з індивідуальним навчальним планом, здійснюється відповідно до освітньої програми закладу освіти з урахуванням їх особливих освітніх потреб та особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу, адаптації та/або модифікації окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів).

Тривалість здобуття освіти учнями може бути продовжена на рівнях початкової та базової середньої освіти відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. № 585 “Про встановлення тривалості здобуття повної загальної середньої освіти особами з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти”.

Для учнів, які навчаються в різних інклюзивних класах одного або різних років навчання, для проведення занять, вивчення навчальних предметів, курсів, інтегрованих курсів, у тому числі вибіркових, можуть формуватися та функціонувати інклюзивні міжкласні групи.

Під час формування таких груп враховуються індивідуальні програми розвитку. Кількість учнів в інклюзивній міжкласній групі повинна бути не менше шести та не більше дванадцяти.

Учні за заявою одного з батьків (іншого законного представника) зараховуються до групи подовженого дня. Утворення та організація діяльності груп подовженого дня у державних та комунальних закладах загальної середньої освіти здійснюється відповідно до порядку, затвердженого МОН.

Оцінювання результатів навчання учнів у закладі освіти здійснюється за системою та загальними критеріями оцінювання, затвердженими МОН, та з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності).

Після завершення навчання учні отримують документи про освіту державного зразка відповідно до зразків документів про загальну середню освіту, затверджених МОН.

Заклад освіти організовує інклюзивне навчання учнів за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством.

Організацію інклюзивного навчання учнів забезпечує асистент вчителя, посадові обов'язки якого визначаються його посадовою інструкцією, що затверджується керівником закладу освіти відповідно до вимог законодавства.

В освітньому процесі індивідуальні соціальні та соціально-побутові потреби учнів забезпечуються асистентом учня. Асистентом учня може бути один з батьків (інший законний представник), особа, уповноважена ними, або соціальний працівник, що надає послугу супроводу під час інклюзивного навчання.

Умови допуску асистента учня до освітнього процесу для виконання його функцій та вимоги до нього визначаються МОН.

Для дітей з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних або мають порушення зору, слуху, у закладі освіти можуть надаватися інші соціальні послуги із переліку базових соціальних послуг відповідно до Закону України "Про соціальні послуги" та згідно з державними стандартами надання відповідних послуг, затвердженими Мінсоцполітики, в тому числі послуги фізичного супроводу осіб та переклад жестовою мовою.

Керівник закладу освіти створює умови для надання таких послуг у закладі освіти на підставі письмової заяви одного з батьків (іншого законного представника) учня не пізніше ніж за два робочих дні після подання такої заяви.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 року №1096 «Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності» (із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 14.02.2018 р. №72), листа Міністерства освіти і науки України від 14.03.2019 р. №1/11-2635 «Щодо встановлення доплати педагогічним працівникам за роботу в інклюзивних класах» педагогічним працівникам і помічникам вихователів в інклюзивних класах (групах) усіх закладів освіти передбачено встановлення доплати в граничному розмірі 20% посадового окладу (ставки заробітної плати).

Зазначена доплата встановлюється педагогічним працівникам тільки за години роботи в інклюзивних класах.

Педагогічне навантаження асистента вчителя інклюзивних класів на тарифну ставку становить 25 год на тиждень (стаття 25 Закону України «Про повну загальну середню освіту»).

6.4 В умовах інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти посада асистента вчителя, крім забезпечення безпосереднього педагогічного супроводу дитини з ООП на уроці, передбачає надання допомоги вчителю в організації та здійсненні освітнього процесу в класі. Отже, у випадку, якщо в інклюзивному класі через хворобу чи з інших причин відсутні учні з ООП, асистент вчителя знаходиться у класі, допомагає вчителю у проведенні заняття, що сприяє якості проведення уроку, або виконує іншу педагогічну роботу, передбачену його посадовими обов'язками. Відсутність в окремі дні (місяці) на заняттях осіб з ООП не впливає на оплату праці асистента вчителя, а також на розмір виплати доплати за роботу в інклюзивному класі.

7. Прикінцеві положення

Це Положення схвалене рішенням педагогічної ради та вводиться в дію наказом директора.